

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Sápmelaš árrabajásgeassima árvoštallanbargoneavvu pilohtta 2022-2023

Sivi Harkoma, árvoštallanáššedovdi
Álbmotlaš skuvlema árvoštallanguovddáš

Dán ovdanbuktimis válddahallojit

1. Sápmelaš árrabajásgeassima árvvoštallanbargoneavvu pilohta mihttomearit ja ollašuhttin
2. Árvvoštallanbargoneavvu guovddáš sisdoalut
3. Pilohta ja bargoneavvu máhcahat

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Pilohta mihttomearit ja ollašuhhtin

Pilohta mihttomearit

Pilohta mihttomearrin lei geahččalit, man bures árvvoštallanbargonevvui gullevaš skovvi doarju sápmelaš árrabajásgeassima árvvoštallama ja ovdánahttima.

Lassin pilohtas geahččaluvvui, mo árrabajásgeassima sierra ovttadagain ja gielddain čohkkejuvvon materiála sáhttá raporteret ja ávkkástallat bargiid iežasárvvoštallama doarjjan.

- Piloteremis giedáhallas láhkái ja analyseren láhkái diehtu čoggojuvvui árvvoštallanskoviiguin
- Árvvoštallanskovvái vástideapmi dáhpáhuvai skábmamánu 2022
- Karvi analyserii materiálahaid juovlamánu 2022
- Árvvoštallanraporta ovdanbuktojuvvui vástideaddjiide álgojagi 2023 (13.1.2023 & 23.2.2023), goas pilohtta dolvojuvvui oassálastiid oasil lohppii.
- Karvi čohkkii oassálastiin máhcahaga piloteremis sihke skovvái vástideami ja raportta seassama oktavuodas. Máhcahat ávkkástallo árvvoštallanbargoneavvu já árvvoštallanproseassa ovdánahttimis.

Pilohta áigedávval

Čakča-golggotmánnu 2022: Oassálastiid rekryteren, dieđiheapmi ja skuvlen

Karvi dieđihii ordnejeaddjiid boahttevaš pilohtas
Ovttadagat ja joavkkut almmuhedje iežaset mielde pilohttii
Karvi lágidii skuvlema árvvoštallamis ja pilohta ollašuhttimis

Skábmamánnu: Árvvoštallanskovvái vástideapmi

Árvvoštallanskovvi ja dasa laktáseaddji rávvagat sáddejuvvojedje oassálastiide
Bargit vástidedje skovvái 7.-30.11.2022

Máhcahat čohkkejuvvui árvvoštallanskoviin

Juovlamánnu: Materiála analyseren ja raportta hábmen

Skoviiguin čohkkejuvvon materiála analyserejuvvui ja das hábmejuvvojedje visualiseremat (vástádusaid juohkáseamit ja gaskaárvvut)

Máhcahat čoggojuvvui ságastallamii n

Árvvoštallanraportii oahpásmuvvan

Árvvoštallanraport a ovdanbuktojuvvui bargiide 13.1. ja jodiheaddjiide 23.2.2023 ja dan birra ságastalle oktasaččat.

Pilohta čoahtkáigeassu

Pilohtas ja das čoggojuvvon máhcahagas čállojuvvui čoahtkáigeassu, mii almmustahttui Karvi neahttasiidduin.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Árvvoštallanbargone avvu guovddáš sisdoalut

Árvvoštallanbargoneavvu oktavuoha vasu (árrabajásgeassinplána) mihttomeriide

Sápmelaš árrabajásgeassima erenomáš mihttomearrin lea nannet mánáid sápmelaš identitehta ja didolašvuoda iežaset kultuvrras ja addit mánáide vejolašvuoda oahppat sápmelaš árbedieđu ja -dáidduid. Sápmelaččat leat eamiálbmot, man vuoigatvuodas iežas gillii ja kultuvrii lea mearriduvvon vuodđolágas¹⁰⁰. Doaibma atná ávkin lagasbirrasa ja ovttasbarggu fuolaheaddjiiguin ja sámeservošiin. Dalle go árrabajásgeassin lágiduvvo mainna nu golbma sámegielas, dan erenomáš mihttomearrin lea nannet sámegiela ovdáneami, áddema ja geavaheami. Ulbmilin lea lasihit mánáid válmmašvuodaid doaibmat sámegielat birrasis, oahppat sámegiela ja sámegillii. Bargit nannejit sámegiela ja kulturárbbi seailuma ovttas vanhemiiguin.

Oahpahusráđdehus árrabajásgeassinplána vuodustusat 2022, 43

Árvvoštallanbargoneavvu sisdoalut ja čuozáhatjoavku

Árvvoštallanbargoneavvus geavahuvvui doaba “sápmelaš árrabajásgeassin” ja árvvoštallan čuozahuvvui buot sámegiela árrabajásgeassima oažžu mánáid joavkkuide, mielde sámegiela joavkkut sihke giellabeasit.

Skovi guovddáš sisdoalut

- Sápmelaš árrabajásgeassima plánen, árvvoštallan ja ovdánahttin
- Sámegiela ovdáneami ja oahppama doarjun
- Sámegiela oahppama doarju metodat
- Bargiid máhtu ovdánahttin
- Luondduoktavuohta sihke árbevirolaš ealáhusat ja áigáboahu
- Searvvušlašvuohta, ráfi ja soabalašvuohta

Ovdamearkkat árvvoštallanskovi nággosiin (jorgalusat davvi-, anáraš- ja nuortalašgiella)

Árvvoštallanceahkkálas: juo – oasil – ii – in máhte dadjat

- *Árrabajásgeassinplána vuoduštusat dorjot sápmelaš árrabajásgeassima plánema, ollašuhhtima ja árvvoštallama.*

Árvvoštallanceahkkálas: ollašuvvá oalle heajut – ollašuvvá heajut – ollašuvvá govttolaččat – ollašuvvá bures – ollašuvvá oalle bures

- *Sámegiella oahpahallo ságastallamiin mánáiguin sidjiide dehálaš vásáhusain ja áššiin sámegillii.*
- *Mii čáhkadit sámegiela sátneráju ja giellaoahpa iežamet joavkku musihkalaš doaimmaide. (Omd. lávlumii, hoahkamušaide, iešguđetlágan čuojanasaid nammadeapmái, musihka guldaleapmái)*
- *Mii dahkat iežamet ja nuppiideamet sámegiela máhtu nanusvuodaid oinnolažžan mánáide.*
- *Mii oahpahallat mánáiguin luonddus dárbbášuvvon dáidduid. (Omd. šattuid nammadeapmi ja ávkkástallan)*
- *Mii bargat iežamet mánnájoavkkus viiddis ovttasbarggu sámeservošiin.*

Árvvoštallanraporta

- **Raporta lea čoahkkáigeassu sápmelaš árrabajásgeassima árvvoštallanskovi vástádusain, mat čoggojuvvojedje pilohtas.**
- **Árvvoštallanskovvái bohte 19 vástádusa**
  - Vástádusat čoggojuvvojedje sápmelaš árrabajásgeassima ordnejeaddji gielddaid bargiin olles Suoma viidodagas.
  - Vástádusat gokčet buot sámegiela árrabajásgeassima oažžu mánáid joavkkuid, mielde sámegiela joavkkut ja giellabeasit.
- **Raportta sáhtii hábmet dainna ovdehusain, ahte vástideaddjit leat leamaš vihtta dahje eambo.**
- **Bargiin čoggojuvvon duogášdieđut eai ávkkástallon reporteremis, vai ovttaskas vástideaddji, beaiveruovttu dahje gieldda ii sáhte dovdát raporttas.**

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Pilohta ja bargoneavvu máhcahat

Árvvoštallanbargoneavvu máhcahat

- **Máhcahatgažaldagat**
  - Makkár fuomášumiid don háliidivččet addit nággošiid čielggasvuodas ja áddehahttivuodas?
  - Mo nággošat du mielas heivejit geavatlaš doaibmama árvvoštallamii?
  - Báhcego nággošiid olggobeallái áššit, maid don háliidivččet lasihit skovváit?
  - Mo don ovdánahtášit sullasaš árvvoštallamiid ollašuhttima, dego dieđiheami, rávvagiid ja eará árvvoštallamii oassálastimii váikkuheaddji áššiid?
  - Eará máhcahat Karvii:
- **Máhcahakii vástidedje oktiibuot 15 sápmelaš árrabajásgeassima bargi.**
- **Lassin máhcahat čoggojuvvui bargiin ja beaiveruovttu jodiheaddjiin árvvoštallanbargoneavvu raportta ságastallandilálašvuodas Flinga-vuodu vehkiin.**

Árvvoštallanbargoneavvu máhcahat

Árvvoštallanskovi nággosiid ávkkálašvuohta árvvoštallamis

- Stuorámus oassi vástideaddjiin oinnii nággosiid čielggasin ja áddehahttin.
- Eanáš oasi vástideaddjiid mielas nággosat heivejedje sisdoalu ektui sápmelaš árrabajásgeassima árvvoštallamii.
- Nággosat ja daid seassan bohciidahte olu jurdagiid ja suokkardallama sápmelaš árrabajásgeassimis sihke dasa laktáseaddji árvvuin.

Nággosiid ovdánahttimis fuomášan láhkái

- Sámegielat jorgalusat ledje oasil eahpečielgasat. Vástádusmolssaeavttuin dihttojedje suopmanii laktáseaddji hástalusat erenoamážit davvisámegielat skovi oasil.
- Sápmelaš árrabajásgeassima dilitt nu mo ollašuhhtinbáiki sáhttet váikkuhit árvvoštallamiidda.
- Árvvoštallan nággosiiguin vásihuvvui hástaleaddjin vuollel 3–jahkásaččaid oasil.
- Nággosiid oktavuhtii sávve vejolašvuođa dárkkálmahttit ja ákkastallat vástádusa.
- Bargiid gaskasaš ovttasbargui, resurssaide ja bargoburesveadjimii sávve lasi nággosiid.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

“Dákkár jearahallan juohke jagi, vai sáhtášii iešge čuovvut ja ovdánahttit joavkku doaimmaid dan mielde.”

“Lei miellagiddevaš vástidit dáidda gažaldagaide ja seammás šattai suokkardallat maiddái iežas rolla sápmelaš árrabajásgeassin.”

Pilohta ollašuhhtima máhcahat

- **Árvvoštallanraporta**

- Oassálastiid mielde pilohta árvvoštallan vástidii ovttadaga áddejumi doaimmaid dálá dilis ja ovdii loktejuvvon áššit ledje diđoštuvvon ovttadagain.
- Árvvoštallanskovi vástádusain hábmejuvvon raporta ja dan birra ságastallan veahkehedje dovdát sápmelaš árrabajásgeassima nanusvuodaid ja ovdánahttima čuozáhagaid sihke pedagogalaš doaimmaid ja dan doarju struktuvrraid oasil.
- Árvvoštallanraportta birra ságastallan doarjjui maddái nanusvuodaid doalvuma geavadahkii.
- Árvvoštallanraportta visualiseremat ledje vástideaddjiid mielas čielgasat.
- **Pilohta ollašuhhtima oasil rávvagat ledje áddehahttit ja čielgasat.**
- **Skuvlejumit doibme oassálastiid mielas bures maddái gáiddusin erenoamážit ságastallama ja dieđu juohkima oasil.**

Lassediedut:
sivi.harkoma@karvi.fi

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS